

uskonnolliset ristiriidat ovat edesauttaneet puolustusasemiin jumiutumista Venäjän poliittisessa eliitissä. Kun kyseessä on Venäjällä ollut kansallinen identiteetti ja olemassaolo, globalisaatioon sopeutumisessa ei keskustella enää vain ilmastonmuutoksesta, energiapolitiikasta, maahanmuutosta ja muista globalisaation kysymyksistä. Sen sijaan agendalle nousee perustavanlaatuisen pohdinta siitä, mikä on Venäjän paikka maailmassa. Nykyinen vastaus näyttää olevan kansallista turvallisuutta korostava euraasialainen vaikuttaja.

Globalisaation tutkimus Venäjällä vaatii laaja-alaista näkökulmaa ja monitieteistä tutkimusta. Venäjä-tutkimus pitäisi tuoda pois omasta kuplastaan, erityisyyden korostamisesta, ilmiöiden keinotekoisesta rajaamisesta, sekä orientalismien taakasta. Teorian tuominen vahvemmin yhteiskuntatieteelliseen Venäjän tutkimukseen voisi onnistua muun muassa globalisaatio-keskustelun kautta. Edessä on myös sellaisen uuden tutkijasukupolven kasvattaminen ja kouluttaminen, joka on vapaa tekemään yhteiskuntatieteitä kehittävää tutkimusta.

Anna-Liisa Heusala

Lähteet

- Carothers, Thomas (2002), The End of the Transition Paradigm. – *Journal of Democracy* 13 (1): 5-21.
- Heusala, Anna-Liisa (2005), *The Transitions of Local Administration Culture in Russia*. Saarijärvi: Kikimora Publications. <https://helda.helsinki.fi/handle/10138/12658>
- Legvold, Robert (2011), Encountering Globalization Russian Style. In Wilhelmsen, Julie and Wilson Rowe, Elana (Eds.), *Russia's Encounter with Globalization. Actors, Processes and Critical Moments*. Chippenham and Eastbourne: Palgrave Macmillan.
- McMichael, Philip (2017), Development and Social Change: A Global Perspective. Sixth Edition. Thousand Oaks: Sage.
- Rosenau, James (1997), The Complexities and Contradictions of Globalization. *Current History*, 96 (613): 360–364.
- Rozanova, Julia (2003), Russia in the Context of Globalization, *Current Sociology* 51: 649–669.
- Said, Edward (2012), *Orientalismi*. Tallinna: Gaudeamus.

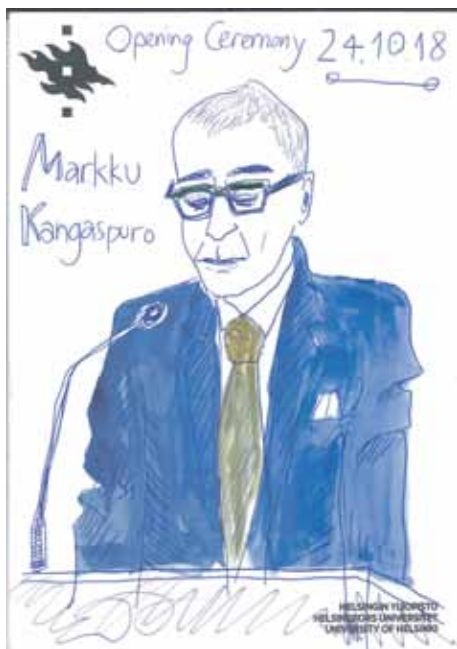
Muistiinpanoja, ihmisiä ja konferensseja

Aleksanteri-konferenssin avajaisissa ensimmäiset juhlapuhujat luovat tunnelman seuraavalle kolmelle päivälle. Päärakennuksen pienen salin eturivillä istuu nuori nainen, kuuntelee ja... piirtää. Ensimmäisen paneelin jälkeen kävelen hänen ohitseen ja huomaan puoliksi avatussa vihkossa piirustuksia juuri kuulluista puhujista. Kauniit kuvat jäävät mieleeni. Iloitsen siitä, että konferenssistamme tulee tällainenkin muistio. Mutta kuka on tämä taiteileva konferenssin kävijä?

Nastasia Louveau syntyi vuonna 1988 Ranskassa kaksikieliseen perheeseen. Hänen äitinsä oli yksi niistä nuorista, jotka olivat muuttaneet työn perässä Serbiasta Ranskaan vuonna 1966. Kun Nastasia oli samanikäinen kuin äitinsä muuttaessaan, valitsi hänkin oman paikkansa jättämällä lapsuutensa seudut Atlantin rannikolla ja muuttamalla Berliiniin. Siellä hän opiskeli slaavilaista ja amerikkalaista kirjallisuutta ja kulttuuria sekä oleskeli lisäksi pidempiä aikoja Venäjällä ja Serbiassa. Samalla hän kehitti omaa

taiteellista kieltään ja tyyliään, joka perustuu jatkuvan tarpeeseen piirtää. Tämä intohimo on ollut lapsesta saakka läsnä hänen elämässään. Koulussa hän teki esiintyvien ihmisten muotokuvia tarkoituksenaan kehittää omaa herkkyyttään kuunnella ja prosessoida luennoilla kuultua asiaa. Hän ymmärsi pian, että tämä tapa, joka edisti hänen omaa oppimistaan, kiinnosti muitakin – kuvilla oli merkitystä hänelle itselleen, mutta myös muille. Kun Nastasia oivalsi, että hänen kuvistaan pidetään kaikkialla, missä vain hän liikkuu, hänen taiteellis-akateeminen taipaleensa sai alkunsa.

Nastasia opiskeli varhaisen 1900-luvun teatteriteorioita ja hänen pro gradu -tutkielmansa käsitteli dokumentaatiostrategioita Jugoslavian sodista kertovissa sarjakuvissa. Humboldtin yliopiston Slaavilaisen kirjallisuuden ja kulttuurien professori Sylvia Sassen ansiosta Nastasia kiinnostui historiallisesta avantgardesta ja performatiivisesta estetiikasta totalitaarisissa valtioissa. Varsinkin Nikolai Evreinovin konsepti ”elämän

teatralisoinnista” (*theatricalization of life*), vaikutti häneen paljon. Nastasia aloitti Itäisen Euroopan performatiivista taidetta käsittelevän väitöskirjansa vuonna 2014 ja nykyään hän myös opettaa kirjallisuuden teoriaa ja performatiivista taidetta Humboldtin yliopistossa. Yksi Nastasian opetusuran kohokohdista tuli vastaan viime vuonna, kun yksi hänen kurssinsa opiskelija esitti lopputehtävänsä sekä tutkimustuloksensa performanssin muodossa.

Nastasian mielestä hänen työssään taiteen tekeminen, opettaminen ja tutkiminen ovat käsitteellisesti kietoutuneet yhteen. Hänellä on aina piirustusvihko tai papereita ja vesivärejä mukana. Muutama vuosi sitten hän löysi matkoillaan vesiväripensselin, jolla voi maalata milloin ja missä vain, kunhan muistaa pitää kynän pienen vesisäiliön täytettynä. Pensseli on yleensä ensimmäinen asia, jonka hän pakkaa mukaansa konferensseihin ja matkoille: ”pystyn piirtämään kuitenkin vain silloin, kun saan olla hiljainen kuuntelija, häiritsemättä ketään. Joskus minua on harmittanut, kun työkaluja ole ollut mukana. Silloin piirrän aivan millä tahansa välineillä mille tahansa pohjalle, kuten mainokseen, serviettiin, jne.”

Kysymykseen millaista piirtäminen on prosessina, hän vastaa, että hyvin nopeaa. Piirros syntyy vain muutamalla vedolla. Hän ei yleensä piittaa, mitä puhujan tai piirroksen objektin ym-

pärillä on, millainen tila tai millaiset huonekalut ovat, vaan keskittyy ihmiseen ja tämän ilmeisiin ja olemukseen. Hän on innostunut ihmisten piirteistä ja ominaisuuksista, eroista ja samankaltaisuuksista. Nastasian silmissä kaikki ihmiset ovat yhtä kiinnostavia ja kauniita. Nastasialla on myös tapana nähdä ajatuksissaan tuttujen ja tuntemattomien ihmisten yhteisiä piirteitä. Jotkut hänen kuvistaan saattavat joskus näyttää pilapiirustuksilta, mutta hänen ideansa on aina kuvata tietyn hetken aitous ja vaikutelma ihmisestä. Nastasia ei usko käyttävänsä hyperrealistista tyyliä, vaan pikemminkin tyyliä, joka on syntynyt ranskalais-belgialaisen sarjakuvakoulukunnan (*bandes-dessinées*) ympärille. Myös yhdysvaltalaiset indie-sarjakuvat sekä virkeä, Jugoslavian jälkeinen taideskene ovat vaikuttaneet häneen: ”kuvani ovat mielestäni täynnä tällaista pyöreää, yksinkertaistavaa epätarkkuutta ja kieli poskessa -tunnelmaa”.

Nastasian töissä on myös tekstiä osana kuvaa, muutama lyhyt sitaatti kuvatuksen henkilön puheesta. Teksti tekee joskus kuvasta absurdin sarjakuvamaisen, mutta usein tämä näennäisesti jatkuva assosiaatio kuvan ja tekstin välillä sisältää jonkin verran totuutta. Se vangitsee viehkeällä tavalla hetken aitouden.

Kuvien tekeminen on Nastasialle mahdollisuus luoda dialogia, vaihtaa ajatuksia, tulla piirtämänsä ihmisen luokse näyttämään kuvi-

aan. Yleensä ihmiset ovat hyvin yllättyneitä, varsinkin akateemisessa tai musiikkimaailmassa ihmiset eivät odota, että heidät kuvattaisiin sillä tavalla. Moni on kiitollinen huomios- ta. Se on myös välitön tapa tehdä vaikutus keskustelukumppaniin. Mutta on heitäkin, joiden on vaikeaa suhtautua kuviin itsestään. Silloin tarvitaan ”katseen kouluttamista”, sosialista- mista kuvien kautta, jonkinlaista perinnettä ja ymmärrystä siitä, miten kuvat on rakennettu ja mitä niillä voidaan tehdä.

Näiden konferenssimuustiinpanokuvien ohella Nastasia tekee kookkaitakin teoksia pahville tai paperille ja maalaa akryyli-, öljy- ja temperaväreillä. Viimeisimpiin teoksiin kuuluva

maalauks on ollut esillä Kunsthallessa Zürichis- sa. Teos oli osana yhteistä pajaa puolalaisen taitelijan, Artur Żmijewskin, kanssa teemalla ”Miten opettaa taidetta”. Kyseinen maalaus on valokuvan reproduktio eräästä ensimmäisen maailmansodan aikaisesta *Le Mirror* -lehdestä, jossa puolialaston aasialainen mies kylpee laivan kannella. Mies on sotilas Indokiinasta ja hänet oli lähetetty Ranskaan sodan vahvistuksena vuonna 1917.

”Minulle tuli tuosta valokuvasta mieleen Kobayashin japanilainen proletariaattiromaani *Tehdaslaiva* 1920-luvulta. Romaani kertoo kokonaisen laivaston miehistöstä, joka rakentaa romaaniin protagonistin. Samalla minun tulkin-

tani indokiinalaisesta sotilaasta voidaan nähdä kriittisenä tulkintana, jossa toiseutta, kolonialismia, sukupuolta ilmaiseva alaston mies nähdään oman tarinansa sankarina.”

Nastasian vesivärikynästä Aleksanteri-konferenssin aikana syntyi viitisentoista kuvaa, lähinnä key-note –puhujien paneeleissa ja Marčelon konsertissa. Julkaisemme tässä osan näistä kuvista.

Teksti: Dragana Cvetanović
Kuvat: Nastasia Louveau

